เอกสารระเบียบปฏิบัติ

การควบคุมการใช้สารเคมี

หมายเลขเอกสาร	EP - B/P - 09
ฉบับที่	7
วันที่ออกเอกสาร	20 ตุลาคม 2560
วันที่มีผลบังคับใช้	1 พฤศจิกายน 2560

อนุมัติโดย ประธานบริหาร (ผ่องศรี สุวัฒนพงษ์)

ประวัติการแก้ไขเอกสาร

ฉบับที่	วันที่แก้ไข	รายละเอียดการแก้ไข	DCR.NO
5 26/11/2554	26/11/2554	แก้ไขรายละเอียดข้อ 5.2 เรื่องการจัดเก็บสารเคมีให้สอดคล้องกับกฎหมายที่นำมาขึ้นทะเบียน โดยเพิ่มเติม (ข้อ 5.2.1.6)	
		** ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการเก็บรักษาและการใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวจาก	
		ถังก๊าซหุงต้มในสถานที่ใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลว พ.ศ.2554	
6	29/09/2555	1. แก้ไขหัวข้อที่ 6 บันทึกสิ่งแวคล้อม (หน้าที่ 5) ข้อที่ 1) แก้ไข จากประวัติการอบรมพนักงานรายบุคคลด้าน	082/2555
	2370372000	สิ่งแวคล้อม EF-OFF-10 จัดเกี่บตลอดอายุการใช้งาน ควบคุมโดยบุคคล เป็น บันทึกการฝึกอบรมภายใน	002/2000
		(ประเภทหน้างาน) EF-OFF-122 จัดเก็บ 2 ปี ควบคุม โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
		2. เพิ่มรายการเอกสาร หัวข้อที่ 6 บันทึกสิ่งแวคล้อม (หน้าที่ 5) ข้อที่ 3) จำนวน 2 รายการคือ ED-PKU-02,	
		ED-RPB-12	
		3. ยกเลิกข้อ 7.4 บัญชีรายชื่อสารเกมี ED-B/P-11,ED-AMB-02,ED-BYB-02,ED-CWB-02,ED-BTB-03 ,	
		ED-PKU-02, ED-RPB-12	
7	6/10/2560	1. แก้ไขหน้าปก ดังนี้	092/2560
		- แก้ไขชื่อผู้ตรวจสอบ (ตัวแทนสิ่งแวคล้อม) จากคุณพงศ์พันธ์ แสงสมศรี เป็นคุณอุฬารวัษวร์ ทรัพย์เกิด	
		- แก้ไขตำแหน่งของผู้จัดทำจากทีมงานสิ่งแวคล้อมเป็นเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย	
		- แก้ไขชื่อผู้จัดทำจากคุณอุฬารวัษวร์ ทรัพย์เกิด เป็น คุณปทุมรัตน์ โคตรอรัญ	
		2.เพิ่มคำจำกัดความของ EMR, ทีมงานสิ่งแวคล้อมและ ผู้รับผิดชอบในการจัดเกีบสารเคมี (ข้อที่ 3 หน้าที่ 4)	
		3. แก้ใจรายละเอียดผู้รับผิดชอบข้อ 4.1 และยกเลิกข้อ 4.2 (หน้าที่ 4)	
		4. ข้อที่ 5 หน้าที่ 4 เพิ่มขั้นตอนข้อ 5.1 การนำสารเคมีเข้ามาใช้งาน และข้อ 5.2 เปลี่ยนจาก ข้อ 5.1 เคิม แก้ใข	
		เพิ่มเติมและตัดรายการ ข้อ 5.1.1 กับ ข้อ 5.1.2 เดิมออก	
		5. แก้ไขข้อ 5.2 เดิมเป็น 5.3 และเพิ่มรายละเอียดในข้อ 5.3.1.6 และ 5.3.1.7 แก้ไขเพิ่มรายละเอียดในข้อ 5.2.3	
		เคิมแก้ไขเป็นข้อ 5.3.3 (หน้าที่ 5)	
		6. แก้ไขข้อ 5.3 เดิม เป็นข้อ 5.4 (หน้าที่ 5)	
		7. เพิ่มข้อ 5.5 การยกเลิกการใช้สารเคมี (หน้าที่ 6)	
		8. ข้อ 6. บันทึกสิ่งแวคล้อม (หน้าที่ 6) แก้ไขข้อ 4. เพิ่ม ED-TNU-07 , ED-SNB-12 และ ED-SCB-10	
		เพิ่ม ข้อ 7. EF-OFF-02 ข้อ 8. EF-OFF-40 และข้อ 9. EF-OFF-16	
		9. ข้อ 7. เอกสารอ้างอิง (หน้าที่ 6) ยกเลิกข้อ 7.3 เดิม แก้ไข ข้อ 7.4 เดิม เป็น ข้อ 7.3 และเปลี่ยนชื่อเป็น	
		ทะเบียนพันธะสัญญาค้านสิ่งแวคล้อม (สารเคมี) ED-OFF-02	

ชื่อเอกสาร : การควบคุมการใช้สารเคมี หมายเฉขเอกสาร : EP-B/P-09

ฉบับที : 7

1.จุดประสงค์

เพื่อควบคุมสารเคมีที่อยู่ในพื้นที่ของบริษัท โตโยด้านนทบุรี ผู้จำหน่ายโตโยด้า จำกัด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดและสอดคล้องกับกฎหมาย ที่มีผลบังกับใช้อยู่

2.ขอบข่าย

เพื่อควบคุมการจัดเกีบสารเคมี และจุดเก็บถังแก๊ส น้ำมัน รวมถึงกระบวนการเคลื่อนย้ายไปใช้งานภายในบริษัท โตโยด้านนทบุรี ผู้จำหน่ายโตโยต้า จำกัด

3. คำจำกัดความ

MSDS : เอกสารข้อมูลความปลอดภัยเคมีภัณฑ์ (Material Safety Data Sheet)

DCO : Document Control Officer Chemical List : บัณชีราชชื่อสารเคมี

EMR : ตัวแทนฝ่ายบริหารด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

ทีมงานสิ่งแวคล้อม : ตัวแทนด้านการจัดการด้านสิ่งแวคล้อมของแต่ละแผนก ผู้รับผิดชอบในการจัดเกี่บสารเคมี : ผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบและดูแลจุดจัดเกี่บสารเคมี

4. ผู้รับผิดชอบ

ทีมงานสิ่งแวคล้อมเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุม / ป้องกัน ผลกระทบต่อสิ่งแวคล้อมจากจุดเก็บสารเคมี, จุดใช้งานสารเคมีทุกชนิด , การเคลื่อนย้ายสารเคมี ในหน่วยงานของตนเอง และมีหน้าที่ในการอบรมพนักงานที่ปฏิบัติงานและรับผิดชอบเกี่ยวกับจุดเก็บสารเคมีและ การใช้สารเคมี (รวมถึงก๊าซเหลว และสารทำละลายต่าง ๆ ด้วย) โดยใช้แบบฟอร์มบันทึกการฝึกอบรมภายใน (ประเภทหน้างาน) EF-OFF-122 และต้องมีการตรวจเช็กจุดเก็บสารเคมีและบันทึกลงในแบบฟอร์ม EF-B/P-27

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

5.1 การนำสารเคมีเข้ามาใช้งาน

- 5.1.1 เจ้าหน้าที่จัดซื้อทำการจัดซื้อสารเคมีใหม่ และจะต้องติดต่อผู้ขายให้ทำการรวบรวม MSDS ให้ครบถ้วนตามรายการสารเคมีที่กำหนดไว้
- 5.1.2 หน่วยงานนำสารเคมีใหม่เข้ามาใช้ดำเนินการแจ้งเปลี่ยนแปลงกิจกรรมกรณีนำสารเคมีใหม่เข้ามาใช้งาน โดยเขียนใบแจ้งการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวคล้อม EF-OFF-02 พร้อมแนบเอกสาร MSDS ส่งให้แผนกบริหารคุณภาพ ก่อนมีการใช้สารเคมีอย่างน้อย 7 วันทำการ
- 5.1.3 EMR พิจารณาอนุมัติการนำสารเคมีใหม่เข้ามาใช้งาน
- 5.1.4 DCO จัดทำใบร้องขอแก้ไขเอกสาร (DCR) (EF-OFF-16) ขอแก้ไขบัญชีราชชื่อสารเคมี เพื่อเพิ่มราชการสารเคมีใหม่ที่นำมาใช้งาน

5.2 การควบคุมการเคลื่อนย้ายสารเคมี

- 5.2.1 หัวหน้าแผนกที่รับผิดชอบในการจัดเก็บสารเคมี จะต้องทำการตรวจเช็คสภาพภาชนะบรรจุสารเคมีให้มีสภาพดีมีลักษณะการปกปิดมิดชิด แล้วดำเนินการเคลื่อนข้ายและจัดเก็บ ณ จุดจัดเก็บ โดยก่อนที่จะจัดเก็บ จะต้องได้รับการชี้บ่งแสดงชื่อให้ชัดเจน ในกรณีที่เป็นสารเคมีใหม่ หรือสารเคมีที่ยังไม่มี MSDS จะต้องทำการขอ MSDS จากผู้ขายทุกครั้งที่รับสารเคมี
- 5.2.2 หัวหน้าแผนกที่เกี่ขวข้องจะทำการเคลื่อนย้ายสารเคมือย่างระมัดระวัง โดยใช้ภาชนะที่เหมาะสมในการเคลื่อนย้าย เพื่อป้องกัน ความเสียหาย ที่อาจเกิดขึ้นต่อภาชนะบรรจุสารเคมีจัดเก็บต่อไป
- 5.2.3 ในขณะคำเนินการเกี่ยวกับสารเคมี ผู้ปฏิบัติงานต้องใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เหมาะสมกับชนิคของสารเคมี

ชื่อเอกสาร : การควบคุมการใช้สารเคมี หมายเลขเอกสาร : EP-B/P-09

ฉบับที่ : 7

5.3 การจัดเก็บสารเคมี

5.3.1 ในบริเวณที่มีการจัดเก็บสารเคมี จะต้องปฏิบัติดังนี้

- 5.3.1.1 ภาชนะที่ใส่สารเคมีต้องอยู่ในสภาพที่ดี แข็งแรง คงทน
- 5.3.1.2 มีการชี้บ่งแสดง / กำกับชื่อสารเคมีที่ภาชนะให้ชัดเจน โดยหากมีการแบ่งใช้สารเคมี ภาชนะที่นำมาแบ่งถ่ายต้องแกะฉลากเดิม ออกทั้งหมด และ ติดป้ายชี้บ่งใหม่ให้ชัดเจน
- 5.3.1.3 ต้องมีเอกสาร MSDS อยู่ในจุดที่สะควกสามารถเรียกใช้งานได้ทันที
- 5.3.1.4 มีการปิดฝาภาชนะให้มิดชิดทุกครั้ง
- 5.3.1.5 มีภาชนะรองรับภาชนะบรรจุสารเคมีเพื่อป้องกันการหกรั่วไหลของสารเคมีในพื้นที่ที่มีการนำสารเคมีนั้นไป ใช้งาน ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการหก การรั่วไหล
- 5.3.1.6 มีการจัดเศรียมอุปกรณ์ หรือวัสดุดูดซับสารเคมี เช่น ขี้เถื่อย เศษผ้า ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเสมอ และมีปริมาณเพียงพอ สำหรับใช้งานกรณีเกิดสารเคมีหกรั่วไหล
- 5.3.1.7 จัดเก็บสารเคมีที่ต้องหลีกเลี่ยงออกจากกันตามที่ระบุใน MSDS
- 5.3.1.8 การตั้งถังก๊าซหุงต้ม ในสถานที่ใช้ก๊าซปีโตรเลียมเหลว ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้
  - สถานที่ตั้งและเก็บถังก๊าซหุงต้ม ต้องอยู่ที่ชั้นระดับพื้นดินของอาการ และตั้งในที่ที่จัดไว้สำหรับตั้งถังก๊าซหุงต้มโดยเฉพาะ
  - สถานที่ตั้งและเก็บถังก๊าซหุงต้ม ต้องอยู่ห่างจากแหล่งที่มีความร้อนสูง เปลวไฟ หรือประกายไฟ หรือวัสคุที่ทำให้เกิดไฟ หรือไฟไหม้ได้ง่ายไม่น้อยกว่า 3.00 เมตร
  - พื้นของสถานที่ตั้งและเก็บถังก๊าซหุงต้ม ต้องเป็นพื้นเรียบ และผิวพื้นต้องเป็นวัสดุที่ทำให้เกิดประกายไฟจากการเสียดสีได้ยาก เช่น ซีเมนต์ขัดมัน หินเกล็ดขัดมัน
  - ตั้งถังก๊าซหุงต้มไว้ในที่ที่มีการระบายอากาศหรือถ่ายเทอากาศได้ดี
  - มีอุปกรณ์ขึดก๊าซหุงต้ม เพื่อไม่ให้ถังก๊าซหุงต้มเคลื่อน หรือล้ม
  - ไม่ตั้งถังก๊าซหุงต้มในห้องรับประทานอาหาร
- 5.3.2 สถานที่จัดเก็บสารเคมีต้องมีป้าย / สัญลักษณ์ จะต้องมีชื่อสารเคมีชนิดนั้น ๆ เป็นสารเคมีชนิดใด เช่น สารเคมีอันตราย สารไวไฟ สารเป็นพิษ เป็นต้น
  - กรณีที่ไม่มีป้าย / สัญลักษณ์ จะต้องมีชื่อสารเคมีระบุอยู่ที่ภาชนะ เพื่อที่จะได้สอบกลับได้ว่าเป็น Hazard Type ชนิดใด
- 5.3.3 ผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บสารเคมีจะต้องปฏิบัติ ดังนี้
  - ตรวจสภาพของการจัดเกี่บสารเคมือข่างน้อยเคือนละ 1 ครั้ง แล้วบันทึกลงในแบบฟอร์มบันทึกการตรวจเชิกจุดเก็บสารเคมี EF-B/P-27
  - บันทึกปริมาณการใช้สารเคมี เดือนละ 1 ครั้ง แล้วทำการบันทึกผลการตรวจสอบลงในแบบฟอร์มรายงานปริมาณการใช้สารเคมี EF-B/P-28
  - ตรวจสอบอุปกรณ์การจัดเก็บสารเคมี เดือนละ 1 ครั้ง แล้วทำการบันทึกผลการตรวจสอบลงในแบบฟอร์มตรวจสอบอุปกรณ์การจัดเก็บ สารเคมี (SPILL KIT) EF-OFF-40

5.4 การปฏิบัติเมื่อมีการรั่วซึม หก รั่วไหลของสารเคมี

- 5.4.1 กรณีมีการรั่วซึม หก รั่วไหลของสารเคมีในปริมาณน้อยไม่เกิน 1 ลิตร เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในพื้นที่จะต้องใช้วัสคุดูคซับและทำ ความสะอาดพื้นที่ทันที(ยกเว้นกรณีอยู่ระหว่างปฏิบัติงาน)
- 5.4.2 กรณีมีการรั่วซึม หก รั่วไหลของสารเคมีในปริมาณมาก (เกิน 1 ถิตร) หัวหน้าแผนกที่รับผิดชอบต้องทำการตักเตือนผู้ปฏิบัติงานและ ต้องทำการคูดซับทำกวามสะอาคสารเคมีที่หกรั่วไหลทันที ตามระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การจัดการขยะ (ทั่วไป , รีไซเคิลและอันตราย) EP-OFF-07

ชื่อเอกสาร : การควบคุมการใช้สารเคมี หมายเลขเอกสาร : EP-B/P-09

ฉบับที่ : 7

5.5 การยกเลิกการใช้สารเคมี

5.5.1 หน่วยงานที่ด้องการยกเลิกการใช้สารเคมีใช้ดำเนินการแจ้งเปลี่ยนแปลงกิจกรรมกรณียกเลิกการใช้สารเคมี โดยเขียนใบแจ้ง การเปลี่ยนแปลงกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม EF-OFF-02 พร้อมแนบเอกสาร MSDS ส่งให้แผนกบริหารคุณภาพ หลังยกเลิกการใช้สารเคมีไม่เกิน 7 วันทำการ

5.5.2 EMR พิจารณาอนุมัติการยกเลิกการใช้สารเคมี

5.5.3 DCO จัดทำใบร้องขอแก้ไขเอกสาร (DCR) (EF-OFF-16) ขอแก้ไขบัญชีรายชื่อสารเคมี เพื่อยกเลิกรายการสารเคมี

6. บันทึกสิ่งแวดล้อม

ชื่อบันทึกสิ่งแวดล้อม	หมายเลขเอกสาร	ระยะเวลาการจัดเก็บ	ผู้รับผิดชอบ	
1) บันทึกการฝึกอบรมภายใน	EF-OFF-122	2 ปี	RCO ของแต่ละแผนก	
(ประเภทหน้างาน)				
2) บันทึกการตรวจเช็คจุดเก็บสารเคมี	EF-B/P-27	6 เคือน	RCO ของแต่ละแผนก	
3) แบบฟอร์มบัญชีรายชื่อสารเคมี	EF-B/P-73	2 ฉบับ	DCO	
4) บัญชีรายชื่อสารเคมี	ED-B/P-11	2 ฉบับ	DCO	
	ED-AMB-02, ED-BYB-02			
	ED-CWB-02, ED-BTB-03			
	ED-PKU-02, ED-RPB-12			
	ED-TNU-07, ED-SNB-12			
	ED-SCB-10			
5) รายงานปริมาณการใช้สารเคมี	EF-B/P-28	1 ปี	RCO ของแต่ละแผนก	
6) เอกสารกำกับเคมีภัณฑ์ (MATERIAL	EF-B/P-76	ฉบับถ่าสุด	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
SAFETY DATA SHEET / MSDS)				
7) ใบแจ้งการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมที่มี	EF-OFF-02	2 ปี	DCO (ตั้นฉบับ)	
ผลกระทบต่อสิ่งแวคล้อม			RCO (สำเนา)	
8) แบบฟอร์มตรวจสอบอุปกรณ์	EF-OFF-40	1 ปี	RCO ของแต่ละแผนก	
การจัดเก็บสารเคมี (SPILL KIT)				
9) ใบร้องขอแก้ไขเอกสาร (DCR)	EF-OFF-16	3 เดือน	DCO	

7. เอกสารอ้างอิง

7.1 MSDS สารเคมี

7.2 ระเบียบปฏิบัติ

7.2.1 การฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม EP-OFF-04

7.2.2 การจัดการขยะ EP-OFF-07

7.3 ทะเบียนพันธะสัญญาด้านสิ่งแวคล้อม (สารเคมี) ED-OFF-02